

Pan Mariusz Tarka
Przewodnicząca Komisji Finansów
i Skarbu Miasta

Bieżąca analiza poziomu i struktury zadłużenia miasta z uwzględnieniem aktualnej sytuacji na rynku finansowym

Zadłużenie Miasta Łomża na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiło 136 899 605,15. W związku z dokonanymi w styczniu bieżącego roku spłatami rat przypadających na 2020 r. stan zadłużenia na dzień 24 kwietnia 2020 r. wynosi 126 049 905,31 zł i jest to zadłużenie z tytułu kredytów długoterminowych. W 2019 r. w porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek kwoty długu o 7,20 %, tj. o kwotę 10 625 979,82 zł. Aktualnie stosunek kwoty długu do dochodów ogółem wynosi 29,68 %. Szczegółowe informacje przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1

Stan zadłużenia miasta w latach 2016-2020 z tytułu kredytów i pożyczek

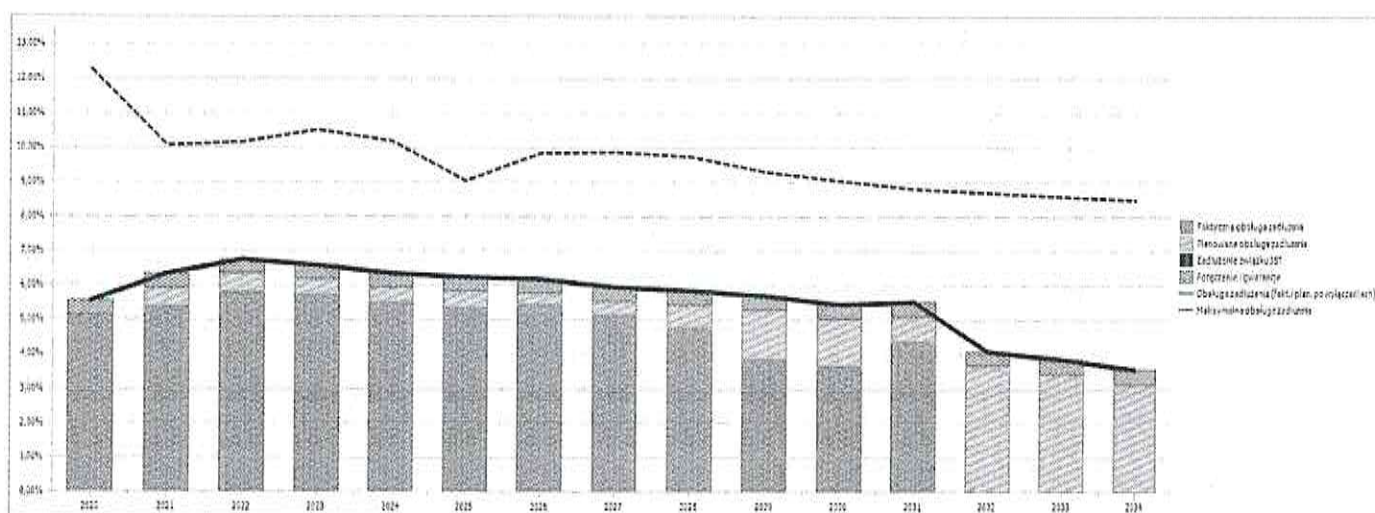
Wykonanie w latach	2016	2017	2018	2019	2020*
Transze kredytów zaciągniętych w danym roku (lub planowanych do zaciągnięcia)	9 999 155,30	10 000 000,00	38 500 000,00	0,00	30 000 000,00
Raty kapitałowe spłacone w danym roku	7 329 155,30	9 425 680,00	9 752 337,00	10 625 979,82	10 849 699,84
Zadłużenie na koniec roku	118 203 601,97	118 777 921,97	147 525 584,97	136 899 605,15	156 049 905,31,
Kwota i % wzrostu długu	2 670 000,00 2016/2015 2,31%	574 320,00 2017/2016 0,49%	28 747 663,00 2018/2017 24,20%	- 10 625 979,82 2019/2018 -7,20%	19 150 300,16 2020/2019 13,99%
Wydatki na obsługę zadłużenia	2 985 371,52	3 021 360,97	3 023 311,43	3 568 902,33	3 689 510,00

* dane uwzględniające zmiany z sesji marcowej

Miasto Łomża pomimo znacznej kwoty długu posiada zdolność do terminowego i kompletnego spłacania zaciągniętych zobowiązań oraz wypełnienia warunków zawartych umów kredytowych (Wykres nr 1). Dodatkowo warto podkreślić, iż spełnia wszystkie wskaźniki ustawowe zawarte w ustawie o finansach publicznych (art. 242 i 243) oraz fakt, iż po raz pierwszy od wielu lat na koniec 2019 r. nastąpił spadek zadłużenia ogółem o kwotę 10 625 979,82 zł. Na koniec 2020 r. planowany jest wzrost zadłużenia o kwotę 19 150 300,16 zł (Tabela nr 1).

Wykres nr 1

Zadłużenie Miasta Łomża a zachowanie relacji wynikających z art. 243 ustawy o finansach publicznych

* dane uwzględniające zmiany z sesji marcowej

Poziom wskaźników

Opis	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Faktyczna obsługa zadłużenia	5,14%	5,38%	5,81%	5,72%	5,49%	5,37%	5,45%	5,14%
Planowana obsługa zadłużenia	0,00%	0,56%	0,54%	0,47%	0,47%	0,47%	0,34%	0,41%
Zadłużenie związku JST	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Poręczenie i gwarancje	0,42%	0,42%	0,41%	0,40%	0,41%	0,41%	0,41%	0,41%
Łącznie (faktyczne i planowane)	5,57%	6,35%	6,76%	6,59%	6,37%	6,25%	6,20%	5,96%
- wyłączenia z art. 243 ust. 3	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Obsługa zadłużenia (fakt. i plan. po wyłączeniach)	5,57%	6,35%	6,76%	6,59%	6,37%	6,25%	6,20%	5,96%
Maksymalna obsługa zadłużenia	12,29%	10,07%	10,17%	10,53%	10,20%	9,05%	9,85%	9,88%
Zachowanie relacji z art. 243	1,00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak

Opis	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Faktyczna obsługa zadłużenia	4,76%	3,85%	3,67%	4,36%	0,00%	0,00%	0,00%
Planowana obsługa zadłużenia	0,69%	1,45%	1,38%	0,76%	3,68%	3,45%	3,15%
Zadłużenie związku JST	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Poręczenie i gwarancje	0,41%	0,41%	0,41%	0,42%	0,42%	0,42%	0,42%
Łącznie (faktyczne i planowane)	5,86%	5,71%	5,46%	5,54%	4,10%	3,87%	3,57%
- wyłączenia z art. 243 ust. 3	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Obsługa zadłużenia (fakt. i plan. po wyłączeniach)	5,86%	5,71%	5,46%	5,54%	4,10%	3,87%	3,57%
Maksymalna obsługa zadłużenia	9,75%	9,31%	9,05%	8,82%	8,71%	8,60%	8,50%
Zachowanie relacji z art. 243	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak

* dane uwzględniające zmiany z sesji marcowej

Przypomnijmy, iż zgodnie z art. 92, art.217 i art. 242 ustawy o finansach publicznych (t.j. Dz. U. 2017 poz. 2077) jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki na finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki, spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów, wyprzedzające finansowanie działań finansowych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

Tabela nr 2

Źródła finansowania wydatków majątkowych

	2016	2017	2018	2019	2020*
Wydatki majątkowe, w tym:	49 467 161,52	53 522 441,88	84 756 419,65	60 256 313,19	98 462 151,00
Dochody majątkowe, z tego:	14 985 290,75	21 979 998,93	43 473 966,31	32 039 135,44	37 095 015,00
<i>ze sprzedaży majątku</i>	<i>4 085 995,88</i>	<i>10 612 069,59</i>	<i>7 074 944,80</i>	<i>4 303 696,99</i>	<i>5 336 300,00</i>
Dochody bieżące przeznaczone na inwestycje	31 811 870,77	30 968 122,95	12 859 240,46	25 046 454,18	17 597 349,84
Kwota kredytu przeznaczona na inwestycje	2 670 000,00	574 320,00	28 423 212,88	0,00	19 150 300,16
Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	0,00	0,00	0,00	0,00	9 419 486,00
Wolne środki	0,00	0,00	12 859 240,46	3 170 723,57	15 200 000,00

* dane uwzględniające zmiany z sesji marcowej

Korzystanie przez Miasto Łomża z kredytowania, jako metody finansowania wydatków majątkowych rodzi konkretne skutki, zarówno pozytywne jak i negatywne. Zaciąganie kredytów i pożyczek przez Miasto, umożliwia realizację zadań, na dużo wyższym poziomie pod względem ilościowym i jakościowym. Zwiększenie dostępności środków finansowych pozwala Miastu na realizację zadań z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej, przez co zwiększa jego atrakcyjność, a także poprawia warunki życia mieszkańców. Zaciągnięte kredyty pozwalają na aplikowanie o środki zewnętrzne i na realizację dużej ilości zadań inwestycyjnych, ostatecznie z końcem roku 2018 na kwotę ogółem około 85 mln. zł. Natomiast wydatki inwestycyjne w roku 2019 sfinansowano środkami własnymi i pozyskanym dofinansowaniem, na kwotę ponad 60 mln zł (Tabela nr 2). Na podstawie powyższej tabeli doskonale widać jaki wpływ mają zaciągnięte kredyty na wysokość wydatków majątkowych w latach 2016 - 2020. W okresie od 2014 do chwili obecnej zadłużenie Miasta wzrosło o 14 495 951,02zł (na koniec 2014 roku 111 553 954,29zł minus

126.049.905,31zł, na dzień 24.04.2020r.), natomiast nakłady na inwestycje w tym okresie zrealizowano na kwotę 287 066 175,12zł. Pomimo korzystnego oprocentowania kredytów, średnio 2,66% (2,20 - 3,12) w stosunku rocznym, skutkiem negatywnym są koszty obsługi zadłużenia, wynoszące ponad 3 mln rocznie, które kompensuje miastu wzrost cen towarów i usług.

Tabela nr 3

Wydatki i dochody majątkowe w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020*
Dochody ogółem	323 187 537,58	353 738 170,26	386 730 250,15	424 300 554,39	424 630 398,00
Dochody bieżące	308 202 246,83	331 758 171,33	343 256 283,84	377 594 421,95	387 535 383,00
Dochody majątkowe	14 985 290,75	21 979 998,93	43 473 966,31	46 706 132,44	37 0950 015,00
Wydatki ogółem	321 416 599,62	354 015 129,20	407 710 637,87	412 804 280,96	468 400 184,00
Wydatki bieżące	271 949 438,10	300 492 687,32	322 954 218,22	352 547 967,77	369 938 033,00
Wydatki majątkowe	49 467 161,52	53 522 441,88	84 756 419,65	60 256 313,19	98 462 151,00

* dane uwzględniające zmiany sesji marcowej

O możliwościach inwestycyjnych Miasta Łomża świadczy różnica między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi tj. nadwyżka operacyjna powiększona o dochody ze sprzedaży majątku i pomniejszona o rozchody z tytułu spłaty rat kredytów. W latach 2016-2018 następował spadek nadwyżek operacyjnych, i tak z wartości 36 252 808,73 zł w roku 2016 do 20 302 065,62 zł w roku 2018. Natomiast dzięki m.in. podjętym działaniom racjonalizującym wydatki bieżące, nadwyżka operacyjna wzrosła z poziomu 20 302 065,62 zł w roku 2018 do kwoty 25 046 454,18 zł w roku 2019. Analizę możliwości inwestycyjnych miasta bez zewnętrznych źródeł finansowania przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4

Analiza możliwości inwestycyjnych Miasta Łomża bez środków zewnętrznych

Wykonanie w latach	2016	2017	2018	2019	2020*
Nadwyżka operacyjna	36 252 808,73	31 265 484,01	20 302 065,62	25 046 454,18	17 597 350,00
Dochody ze sprzedaży majątku	4 085 995,88	10 612 069,59	7 074 944,80	4 303 696,99	5 336 300,00
Rozchody z tytułu spłaty rat kredytów	-7 329 155,30	- 9 425 680,00	-9 752 337,00	-10 625 979,82	-10 849 699,84

Możliwości inwestycyjne Miasta Łomża bez śr. zewnętrznych	33 009 649,31	32 451 873,60	17 624 673,42	18 724 171,35	12 083 950,16
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

* dane uwzględniające zmiany sesji marcowej

Z powyższej analizy wynika, że w 2019 r. Miasto Łomża mogłoby zrealizować inwestycje na poziomie niespełna 19 mln zł. Dzięki pozyskanemu dofinansowaniu ze źródeł zewnętrznych, t.j. dofinansowaniu z budżetu UE i z budżetu Państwa, Miasto Łomża zrealizowało inwestycje na poziomie ok 60 mln. zł.

Poziom nadwyżki operacyjnej i dochodów ze sprzedaży majątku ma kluczowy wpływ na możliwości obsługi długu oraz spłaty rat w roku bazowym i latach następnych oraz poziom wydatków majątkowych (inwestycyjnych).

Miasto Łomża ma bardzo duże potrzeby inwestycyjne, które przekraczają znacznie możliwości budżetowe. Aby sprostać potrzebom rozwojowym oraz skorzystać z możliwości pozyskania dofinansowania do realizowanych inwestycji ze środków zewnętrznych zarówno krajowych jak i unijnych, konieczne jest sięganie po zewnętrzne źródła finansowania, takie jak kredyty i pożyczki bankowe. Przy pojawiających się możliwościach dofinansowania inwestycji z zewnętrznych źródeł, Miasto Łomża musi wygospodarować środki na pokrycie wkładu własnego wymaganego przy realizacji większości inwestycji z dofinansowaniem zewnętrznym.

Z powyższej analizy wynika, iż zaciągnięte kredyty i pozyskane zewnętrzne dofinansowanie pozwoliły na realizację większej ilości zadań inwestycyjnych. Planowany do zaciągnięcia w 2020 roku kredyt, pozwoli na aplikowanie o środki z budżetu Unii Europejskiej, Budżetu Państwa i tym samym umożliwi realizację inwestycji potrzebnych dla rozwoju Miasta Łomża. Podjęcie decyzji o zaciągnięciu kolejnych zobowiązań dłużnych, zawsze jest poprzedzone przeprowadzeniem analiz i prognoz wskazujących prawną i ekonomiczną zdolność kredytową Miasta. Celem tych działań jest:

- wyznaczenie bezpiecznego poziomu zadłużenia, gwarantującego utrzymanie płynności finansowej w krótkim i długim okresie;
- dobór instrumentów dłużnych w różnych wariantach prognostycznych;
- dopasowania terminów spłat do możliwości finansowych Miasta.

W odniesieniu do możliwości finansowych Miasta, jak wynika z danych sprawozdawczych z lat poprzednich oraz danych z wykonania budżetu w 2019 roku, Miasto Łomża w każdym roku osiągało dodatnie salda operacyjne. W latach 2015-2019 nadwyżka operacyjna znacznie przekraczała wartości planowanych do spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek. Bazując, więc na danych historycznych należy stwierdzić, że przyjęte założenia w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata spłaty już zaciągniętych jak i planowanych do zaciągnięcia kredytów w latach 2020-2023 są realne.

Poziom zadłużenia Miasta Łomża jest stabilny, niezagrażający jego gospodarce finansowej.

z up. PREZYDENTA MIASTA

mgr Andrzej Stypułkowski
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA